

2. Кардаш Н. Г., Пивовар Н. М. Акцент на людино-центристській парадигмі при прийнятті управлінських рішень в умовах жорсткої невизначеності (пандемія Covid-19 та повномасштабна війна з РФ). *Витоки педагогічної майстерності. ПНПУ ім. В. Г. Короленка. 2023.*
3. Кремень В. Г. Освіта і наука в Україні – інноваційні аспекти. Стратегія. Реалізація. Результати. К., Грамота. 2015. 447 с.
4. Огнев'юк В. О. Актуальні проблеми виховання дітей та молоді в сучасних умовах. URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/44494/> (дата звернення: 17.02.2024).
5. Освітологія: витоки наукового напрямку : посібник за ред. В. О. Огнев'юка. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/2737/1/S_Sysoeva_2013_KUBG.pdf (дата звернення: 17.02.1924).
6. Психологія освітнього менеджменту : навч.-метод. посібник. URL: https://archer.chnu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/1552/1/2021_Maftyn_Psycholog_posib.pdf (дата звернення: 11.02.2024).

«УКРАЇНСЬКА МОВА БЕЗСУМНІВНО ІСНУЄ, НЕЮ ГОВОРЯТЬ МІЛЬЙОНИ ЛЮДЕЙ», – В.Г. КОРОЛЕНКО

*Ємець С.А.
Полтава, Україна*

Переглядаючи щоденникові записи В.Г. Короленка, знаходимо фразу «Український язык несомненно существует, на нем говорят миллионы людей...» [1, с. 236]. Перекладаючи вислів, найбільш точним, влучним до слова «несомненно» із синонімічного ряду «безсумнівно, без сумніву, дійсно, явно, авжеж, звичайно, безперечно, поза сумнівом, певно, очевидно...» обираємо слово «безсумнівно»: сам Володимир Галактіонович використовує цей прислівник не як вставне слово, а як уточнюючу обставину, констатуєчи незаперечне: українська мова безсумнівно існує, живе; адже нею говорять мільйони людей! Це – серпень 1919 року. Полтава.

Володимир Галактіонович Короленко – видатний письменник, понадчасовий навчитель і просвітитель, компас і барометр на всі часи, моральний авторитет [3, с.75]. Дитинство та шкільні роки майбутнього письменника пройшли в Житомирі та Рівному; в "Історії мого сучасника" він говорить про свій великий інтерес до творів Т.Г.Шевченка в юнацькі роки: "Намагаюся відновити враження, яке молодь мого покоління отримала зі свого тодішнього знайомства з найпоширенішими творами Шевченка... Це були любов та захоплення". А останні двадцять років Короленко з родиною прожив у Полтаві. Українська мова, українська література, українська культура, усна народна творчість були відомі Короленкові: у своїх творах письменник часто використовує українську норму написання закінчень у словах на *-ою, -єю*: «старою крышей», «густою зеленю», «величавою грустю», «белокурою косою», а також у творах зустрічаємо «хатки», «тополи», «гроши», «панич», «Микита», «пугач», «гайдамаки» та ін.

У Полтаві Короленко познайомився з українським письменником М.М. Коцюбинським, співпрацював з українським письменником Панасом Мирним, Софією Русовою (відомою світовій спільноті як багатогранна вчена, громадська діячка-борець за українську мову, організаторка «Просвіти» та ін.), у особистій бібліотеці письменника зберігається декілька книг українського драматурга І. Тобілевича з дарчими написами. В.Г. Короленко цікавився українським сценічним мистецтвом і читав п'єси, подаровані І. Тобілевичем. Щоразу, коли І. Тобілевич приїздив у Полтаву з трупою П. Саксаганського, він постійно відвідував Володимира Галактіоновича і приносив йому квитки на спектаклі. У родині Короленків збереглися спогади про те, як вони відвідували театр, захоплювалися прекрасним виконанням українських п'єс і виконавським талантом М. Заньковецької. Письменник-демократ В.Г. Короленко неодноразово виступав на захист прав і свобод української мови, підкреслював велику роль І. Котляревського у її становленні: „Він зробив цю м'яку, виразну, сильну, багату мову літературною мовою, і українська мова, яку вважали лише місцевою говіркою, з його легкої руки зазвучала так голосно, що звуки її рознеслися по всій Росії...” [3, с. 423].

Приїхавши до Полтави, Короленко потрапляє у круговерть соціальних потрясінь: письменник не міг залишатися байдужим до людських горя й страждань; протягом десятків років він був утіленням ідеалів громадянської честі й літературної гідності [4, с. 3]. Володимиру Галактіоновичу доводилося писати доповідні записки, клопотання, листи: завдяки авторитету свого імені, Короленку вдавалося рятувати людей від смерті. «Мені доводилося, писав він у газеті "Наша думка", – захищати мужиків-вотяків у Вятській губернії, ..., сорочинських українців у Полтавській, – проти знущань російських чиновників. Вотяк, череміс, єврей, великорос, українець – були для мене однаковою мірою людьми, яких утискають» [2, с. 313]. В Полтаві часто змінювалася влада, але до думки В.Г. Короленка прислухалися чиновники: 2 серпня 1919 року Володимир Галактіонович записує в щоденнику: «... домашні були спантеличені, побачивши близько 20-и військових, які чекають біля наших дверей. Виявилось, що ця військова молодь прийшла заявити про свою повагу до "письменника Короленка". Я подякував за добре слово, посидів з ним у садочку, і ми розмовляли протягом хвилин 20-и, враження дуже приємне: це молодь зовсім інтелігентна... Можливо, тепер наймолодші і особливо інтелігентні офіцери внесуть хоч якийсь свіжий струмінь в атмосферу озлоблення та помсти» [1, с. 236]. А на другий день під час прийому у Штакельберга (денікінця) Короленко звертає увагу на ситуацію: «Переслідування "українства" під тими ж впливами диких виконавців набуває безглузвих форм, у земстві вже чули, як папери українською мовою викликали зауваження: "Що це за собача мова"... У першому ж наказі (надрукованому ще в Константинограді) вимагають знищити всі вивіски галицькою мовою». У вислові полягає образливий зміст, зазначає Короленко, і тут же зауважує: «Українська мова безперечно існує, нею говорять мільйони людей, і не можна забороняти її в Україні. Він подякував та обіцяв, що знищення вивісок не буде» [1, с. 236].

Список використаних джерел:

1. Володимир Короленко Щоденник (1917-1921). Листи з Полтави. Листування ... Котляревський і Мазепа. – К.: Аконт, 2011. – 512 с.
2. Короленко С.В. Книга об отце. – Ижевск: Удмуртия, 1968.
3. Наукові записки Полтавського літературно-меморіального музею В.Г. Короленка. Полтава: Дивосвіт, 2013. – Вип. 2. – 192 с.
4. Ревергук В.Я., Кочерга Н.К. В.Г. Короленко. Громадська діяльність письменника (1917-1921 р.р.). – Полтава: Дивосвіт, 2014. – 212 с.

УПРАВЛІНСЬКА ПОВЕДІНКА КЕРІВНИКА ЯК ВІДДЗЕРКАЛЕННЯ СИСТЕМИ ПРИНЦИПІВ УПРАВЛІННЯ ЗАСНОВАНИХ НА ГІДНОСТІ ЛЮДЕЙ

*Зуєв М.С., Пивовар Н.М.
Полтава, Україна*

Будь-яка система, а це стосується і системи управління навчальними установами, будується на певних фундаментальних засадах, які відображають головні її особливості та базуються на поєднанні загальних принципів соціального управління та специфіки функціонування конкретного закладу (установи).

Нам найбільше імponує розуміння суті принципу як фундаментального вихідного положення, що впливає із стійких тенденцій і закономірностей існування та розвитку конкретної системи” [3].

Австрійський учений, один із засновників новітнього менеджменту Пітер Фердинанд Друкер, вважав, що: „Моральні принципи, засновані на чесності, порядності та справедливості, сприяють формуванню належного духу у керівництва. Моральність не залежить від світогляду. У рамках компанії вона відображається на вчинках. Для менеджменту важливі чіткі норми поведінки, засновані на гідності людей” [1].

За умови розвитку будь-якого освітнього закладу щонайбільш доцільною, як на нашу думку, є та система принципів, що запропонована Ю.А.Конаржевським [2], який висуває цілком певні вимоги до управлінської поведінки керівника, а саме:

1) *принципи поваги та довіри до людини:* повага особистої гідності людини; визнання за людиною її прав; повага людини до особистості у самій собі; створення атмосфери взаємоповаги, довіри; вияв вимогливості до підлеглих; створення ситуації успіху; розвиток творчості, ініціативи; заохочення досягнень буквально кожного; гарантія захищеності людини.

2) *принцип цілісного погляду на Людину:* реалізація цього принципу дозволяє сприймати кожного як особистість з її потребами, мотивами, цілями, переживаннями, проблемами; зумовлює такі вимоги до поведінки керівника, як: побудова стосунків з педагогами не тільки у межах „керівник – підлеглий”, а і в системі „людина – людина”; усвідомлення, що життя кожного педагога,